

Дончо Цончев

Празник без подарък

В едно малко село край Плевен, в две съседни къщи, на един и същ ден се родиха момчета. Едното кръстиха Бойко, а другото – Цветан. Те започнаха да растат заедно и като махнем това, че Бойко беше рус, а Цветан – черен, всичко им беше еднакво. Чергите, зеленчуците, овошките. Пуйките, овцете, кокошките. Близката, зеленикавожълта, прекрасна река Осъм и безкрайният син въздух над тях.

Всъщност водата на Осъма и небето над нея бяха най-хубавите неща в детството на момчетата, те бяха и най-големите. За селото казахме вече, къщите и хората около тях също не представляваха кой знае какво. Етаж с гредоред до кирпичена плевня, керемидите на топоволи летви, а двoryт – декар и нещо. Тоест места за тихо съществуване и буйни мечти.

Водата на Осъма се оглеждаше в тъмните очи на Цветан, пътуваше през тях между примамливото и незнайното – свободното време той си прекарваше около нея. По-късно никой не се изненада, че стана хидроинженер.

Бойко лежеше по гръб и сините му очи приличаха на две капки от небето. Той после стана военен летец.

Разбира се, през тези четиридесет години от деня, в който се бяха родили, минаха още много и много неща. Тази вечер, на срещата по случай рождения ден на двамата, те щяха да се разпитват отново за тях, да ги обсъждат с доверие и спокойно – до сутринта. И щяха да стигнат, разбира се, до вечния спор за ползата от професиите на двамата. Това си беше неизбежната тема. Впрочем „спор“ не е най-подходящата дума, тъй като Цветан непрекъснато обвиняваше Бойко, че всъщност той само харчи най-скъпо гориво в небето и резултатът от всичко това са само белите прави линии на дима. Нищо полезно за хората.

– Война сега няма. Няма и да има, да се надяваме. Ти ще се пенсионираш ей тъй, без нищо реално да си направил за някого. Това е истинското положение, брат.

Цветан беше убедителен. Та той си беше и прав. Особено ако прибавим това, че в неговото трудово досие фигурираха досега три язовира и една от най-големите хидроцентрали в България.

Майорът мълчеше. Усмиваше се, понякога поклащаше глава и казваше без горещене:

– Абе, то не се знае.

Не се знаеше какво не се знае, Цветан буйно стигаше до въпроса, кой какво е направил фактически, и Бойко се чувствуваше бит.

– Външно съм бит – казваше той.

– Какво значи „външно, външно“? Като кажеш това „външно“!

– Не значи вътрешно.

Още от обед Бойко си спомняше всичко това, от време на време се усмихваше и предварително си подготвяше реплики за довечера.

С мисъл за вечерта беше и Цветан, но при него нещата изведнъж се развиха неочаквано лошо. Главният водопровод на София се беше прекъснал и един джип тутакси го закара на мястото. Тоест на километър и нещо от склона, претърпял свличането, тъй като в точката на самата авария трудно би стигнало и муле.

„Хубав подарък за днес“ – помисли Цветан, когато (след половинчасово катерене) се изправи над мястото. Хиляди тонове пръст, глина и раздробени скали бяха се свлекли. Загледан в бликащите води, той си представи как стоманените тръби са се скъсали като памучни нишки и – за кой ли път – усети респекта пред неизмеримото могъщество на земята.

Нямаше какво да се направи – Цветан не се опита да излъже дори журналистите. Нямаше откъде да дойдат машини-копачки, нямаше как да се докарат тръбите, бетонът, железото.

– Но ние оставаме без вода! – повтаряше младата, пълничка журналистка от „Поглед“. – Половината София без вода, вие представяте ли си го това?

– И аз съм София, девойче. И аз имам нужда от вода, не бойте се. И съм си го представял много пъти, още на вашата възраст. Още, когато вие...

Другите журналисти и специалисти оглеждаха почти отвесния скат, непристъпните зъбери наоколо и първите им информации създадоха паника. След час пристигнаха от телевизията, после от министерството, от комитета – късно следобед по козите пътеки около мястото на аварията шаваха и стърчаха стотици хора. Фактори, отговорници, коментатори. Информатори, оператори, интерпретатори. Туристи, овчари и тъй нататък до най-обикновените сеирджии.

Паниката растеше естествено и с основание. Безкрайните въпроси – както става обикновено – я увеличаваха. Младата, топчеста журналистка не се отлъчваше от Цветан – искаше на всяка цена да разбере как все пак ще се оправят нещата и кога, тъй като мястото тука е „толкова ужасно“.

– Мястото тук е прекрасно, моето момиче – каза Цветан. – Вижте каква великолепна природа.

– О, да – каза момичето. – Но аз не виждам откъде ще може да

дойде някаква помощ. Просто не виждам откъде!

– От небето – каза Цветан с раздразнение, макар че момичето беше еталон за неговия класически вкус.

– Вие се и подигравате на всичкото отгоре!

Журналистката от „Поглед“ хвърли кос поглед към инженера, разколебана: дали да се разсърди или да продължи по сипеите след него. В този момент се чу бръмченето, тя вдигна глава.

Всички вдигнаха глави – тъй проследиха зеления хеликоптер, който се приближи, избра си място на една малка полянка и кацна.

Няколко минути по-късно пратеничката на „Поглед“ погледна си-неокия майор, който се бе упътил ухилен към Цветан.

– Честит ти рожден ден, наборе.

– И на тебе.

– Извинявай, но стана съвсем набързо и не ти нося подаръка.

Двамата се плеснаха силно по раменете, а момичето помига и написа в бележника си: „Празник без подарък“.

Фразата се хареса на младата журналистка. И това, че дойде хеликоптерът, много ѝ хареса. Сега оставаше да разбере още някои подробности за двамата мъже и всичко щеше да бъде о'кей.

И тя поривисто затича подире им, с учудваща за килограмите си лекота – направо през ужасната и великолепна природа.

КРАЙ

© 1983 Дончо Цончев

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:

Дончо Цончев
ПРАЗНИК БЕЗ ПОДАРЪК

I издание

Рецензент Кръстю Куюмджиев
Редактор Стефан Поптонев
Художник Веселин Павлов
Художествен редактор Александър Хачатурян
Технически редактор Тодор Бъчваров
Коректор Нина Велчева

Издателски № 7082

Дадена за набор на 6.I.1983 г.

Подписана за печат на 10.IV.1983 г.

Излязла м. май

Печатни коли 11,50. Издателски коли 9,59

Условно-издателски коли 9,53.

Формат 84×108/32. Тираж 20 110

Цена 1,20 лв.

Код 22/9536222211/5605-9-83

Партиздат – София, бул. „В.И.Ленин“ № 47
ДП „Д. Благоев“ – София, ул. „Н. Ракин“ № 2

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3189>]